

SINUN KÄSISSÄSI

MALIN PERSSON

GIOLITO

Suomentanut Tarja Lipponen

JOHNNY
Kniga

MALINPERSSON
GIOLITO

SINUN KÄSISSÄSI

Suomentanut Tarja Lipponen

Johnny Kniga Helsinki

© Malin Persson Giolito 2022
Ruotsinkielinen alkuteos: *I dina bänder*,
Wahlström & Widstrand, Tukholma 2022
Published by agreement with Ahlander Agency.
Suomenkielisen laitoksen © Tarja Lipponen ja Johnny Kniga 2023

Taiteen edistämiskeskus on tukenut tämän teoksen kääntämistä.

Johnny Kniga
An Imprint of Werner Söderström Ltd
ISBN: 978-951-0-49088-4
Painettu EU:ssa

Isälleni

Minun aikani ovat sinun kädessäsi, pelasta minut.

Psalmit 31:16, vuonna 1933 hyväksytty Vanhan testamentin suomennos

Pojat

He leikkivät kukkulalla yllään samantyylliset farkut, lyhyt-hihaiset paidat ja kuluneet kengät. Valpas katse kummallakin. Toisen tukka on vaalea ja venähtänyt harteille, toisen silmille valahtavat tämän tästä tummat kiharat. He aloittavat jo syksyllä koulun mutta sääret ovat vielä pyöreät ja he juoksevat rinteessä minkä kintuistaan pääsevät. Ensin on nurin yksi lapsi, sitten toinen, joka saattaa hyvinkin kaatua tahallaan, koska haluaa aina tehdä niin kuin rohkea kaverinsa. Kiivetä yhtä korkealle, hypätä yhtä pitkälle, juosta yhtä nopeasti. He eivät pillitä, ei edes se, joka voi itkeä ilman sen kummempaa syytä. Lähistöllä ei ole yhtäkään aikuista, joka voisi pakottaa pysähtymään ja miettimään, sattuiiko. He vain istuvat hetken vastakkain hengästyneinä, kuumissaan ja naurusta kuplien. Kuin käskystä he ponnahtavat jaloilleen ja pinkovat eteenpäin. Mustelmat ja hiertymät havaitaan vasta monen tunnin päästä, mutta juuri nyt pitää ehtiä tekemään kaikenlaista.

Yhdessä suunnassa on talo, jossa pitkätukkainen poika asuu. Vastakkaisessa suunnassa tien toisella puolella asuu toinen poika ja tämän iso perhe. Aivan lähistöllä on pieni auringon lämmittämä maatilkku. Rinteen takana taianomaisia kiviröykkiöitä, jänniä autiotaloja ja päättymättömiä seikkailuja.

Maailma odottaa heitä.

1.

Kun laukaukset kajahtivat, ensin kaksi nopeaa perätysten ja sitten vielä kaksi, oli torstai 6. joulukuuta kello 22.55. Ensilumi teki tuloaan. Aluksi lumihiihtaleita leijaili taivaalta harvakseltaan, mutta pian maa oli höyhenenvalkeana.

Siihenkin aikaan vuorokaudesta taustalla humisi kahdeksankaistainen valtaväylä. Humina vaimeni pariiksi tunniksi öisin mutta ei koskaan vaiennut tyystin.

Moottoritien toisella kyljellä oli betoninharmaata ja ruskeaa. Siellä olivat Våringen kerrostalot, skeittipuisto, tori ja 1700-luvulla rakennettu kirkko, joka joskus aikoinaan oli ollut seudun ylpeydenaihe. Ison urheilukentän valot olivat sammuksissa, koulurakennuksessa hälytysjärjestelmä päällä. Talojen parvekkeenovet olivat kiinni, verhot ikkunoiden edessä.

Tien toisella kyljellä viheralue suojasi Rönnvikenin koteja moottoritien melulta. Esikouluja oli neljä, metsikössä valaistu pururata, oli peruskoulu ja yksityislukio, jossa oli erityinen kansainvälisen talouden linja. Alueella oli myös golfkenttä, 18 reikää ja neljä vesiestettä. Uudet jäsen ehdokkaat joutuivat odotuslistalle. Golfradan kupeessa oli leikkikenttä. Muutaman kilometrin päässä nousivat Itämeren rantatöyräät ja 1900-luvun alun tienoilla rakennetut sitruunankeltaiset puutalot merinäköaloineen. Meri oli

samettisen musta, mutta ruutuikkunoiden takaa hohti adventtitähtien pehmeää valoa.

Rönnvikenä ja Våringea yhdisti kehnosti valaistu moottoritien alikulkutunneli. Se oli rakennettu, jotta alueelta toiselle pääsisi liikkumaan jalkaisin. Tunnelin seinässä oli huolettomasti spreijattu graffiti: *Våringessa on helppo kuolla*. Kirjaimia oli yritetty pestä pois, mutta sanomaa oli täydennetty toisessa graffitissa: *Helppo kuolla mut vitun vaike elää*. Sen tekijä oli nähnyt vaivaa, täyttänyt huoliteltujen kirjainten kaikki koloset maalilla ja muotoillut sanojen ympärille puhekuplan. Ei spraymaalilla, pinta näytti pensselillä ja maalilla tehdyltä. Kolmas tekijä oli maalannut seinään paksun nuolen ja kirjoittanut myrkynvihreät sanat: *Muuta sit Rönnvikeniin ja lopeta valitus!*

Useissa Tukholman lähiöissä oli totuttu laukauksiin, mutta Rönnvikenissä kerta oli ensimmäinen. Kukaan ei reagoinut ääniin. Ei edes teini, joka oli pakotettu viemään perheen koira lenkille ja oli hädin tuskin sadan metrin päässä leikkikentältä. Golfradan seitsemännelle reiälle oli vain kivenheitto.

Laukaukset kajahtivat ja hiljaisuus laskeutui. Kuin tyyneen veteen olisi heitetty pari kourallista soraa. Ja minuutin tai ehkä kaksi aika tuntui pidättävän henkeään.

Hiljaisuuden rikkoi poika, joka lähti juoksemaan liukkaissa tennareissaan Rönnvikenistä. Hän paineli tiehensä leikkikentältä, ylitti kapean tien ja suuntasi alikulkutunneliin. Viiletti ohi graffitien, ilmaantui ulos tunnelin toisesta suusta ja jatkoi ohi Våringen koulun alapihan. Näytti siltä kuin hän olisi ollut matkalla kohti toria, mutta kaikki paikat sen liepeillä olivat kiinni, myös ruokakauppa, joka aiemmin oli ollut auki iltamyöhään seitsemänä päivänä viikossa.

Poika seisahtui kesken kaiken. Vähän matkan päässä nousi mies autostaan ja yritti saada avuttua Väringen ostoskeskukseen yksityisen pysäköintihallin oven. Tuuli heikosti, melkein lempeästi, mutta kylmyys oli senlaatuinen, että nahkatisi ja vesiputket halkeilivat. Autohallin portti näytti jäätyneen kiinni, kaukosäädin ei toiminut.

Kun autoilija seisoj lumisateessa ja pudisteli ärtyneenä päätään, poika kaivoi taskustaan puhelimen. Tunnelin ja seisahduspaikan välillä oli yhdeksän katulamppua, joista kaksi toimi. Toinen niistä levitti hentoa valoaan pojan ylle. Ohuiden tennarien lisäksi pojalla oli kylmän kangistamat farkut, puoliksi napitettu takki ja huppu huolimattomasti päässä. Poika oli hengästynyt, täräsi päästä jalkoihin eikä ollut saada puhelinta tottelemaan näppejään. Lopulta hän painoi luurin korvaansa vasten ja sai soitettua. Puhuesaan hän tömisteli jalkojaan ja vastasateeseen lumeen syntyi tumma laikku. Silloin tällöin hän tähyili ympärilleen, mutta ketään ei edelleenkään näkynyt. Tuuli vei puheen mennessään. Lopetettuaan puhelun ja kuivattuaan puhelimen reiteensä hän katsahti vielä kerran ympärilleen mutta ei huomannut miestä autohallin portilla. Sen jälkeen hän jatkoi kolmenkymmenen metrin päässä sijaitsevan bussiaseman suuntaan.

Bussi tuli jo muutamaa minuuttia myöhemmin. Juuri ennen kuin nousi kyytiin, poika tyhjensi kaikki tavarat taskuistaan roskakoriin bussipysäkin penkin vierellä. Kun bussi lähti liikkeelle, autoilija sai viimein auki pysäköintihallin portin, ajoi sisään ja sulki oven perässään.

Puhelin, jolla poika oli juuri soittanut, oli yhä auki. Valaistu näyttö kajasti roskien keskeltä. Puoli minuuttia myöhemmin se pimeni.

2.

”Förschlevägen... Sösch... voi helvetti... en mä tiedä, mä... sen nimi kai on... En mä tiedä sen tien nimeä, se on se paikka, teidän pitää tulla.”

Soittaja itki hillittömästi. Kesti hetken ennen kuin hän jatkoi.

”Sösch... föschl... Kiireesti nyt, vittu... se kuolee.”

”En kuule, mitä sanot.”

Salwa oli hätäkeskuspäivystäjä ja istui tietokoneruutunsa ääressä hälytyskeskuksessa, joka oli lähimpänä soittajaa. Kello oli kahdeksan minuuttia yli iltayhdenoista. Hätäkeskuksessa oli ollut illan mittaan kiirettä, mutta soitot olivat alkaneet harventua. Reilu tunti aiemmin AIK oli hävinnyt tärkeän jääkiekko-ottelun yhdelle sarjan kärkijoukkueista ja se oli tehnyt illasta levottoman. Voittajajoukkuetta kannattaneiden fanien bussi oli joutunut vandalismin kohteeksi, kahdessa läheisessä sporttibaarissa oli ollut iso tappelu, samoin jääkiekkohallin viereisellä metroasemalla.

”Sinun on puhuttava selvemmin.”

”Täällä on härdelli päällä”, Salwa oli viestinyt miehelleen. ”Linjat kuumina. Puhutaan, kun tulen kotiin.” Salwan mies oli tavallista levottomampi eikä olisi halunnut päästää vaimoa töihin.

”Mitä minulle siellä voisi sattua?” Salwa oli kysynyt.
”Saan luurista päähän?”

Teoriassa hätäkeskustyö oli vain puhelimia ja nappeja, kaiuttimia, karttoja ja kuvaruutuja. Teoriassa hän oli kaukana hajuista, ruumiinnesteistä ja väkivallasta. Silti hänelle kävi aina samalla tavalla, kun hän vastasi hätäpuheluun ja kuuli paniikin soittajan äänessä. Siltä ei voinut välttyä. Hajulta jonka synnyttivät kaljakänni, itsekäärityt sätkät ja pinttynyt hiki, kuluneet porraskäytävät, likaiset keittiöt, makuuhuoneet joissa ei vaihdettu lakanoita, lapset jotka eivät onnistuneet pääsemään piiloon. Kuvat nousivat hänen mieleensä kirkkaina ja nopeina. Hänen miehensä tiesi, koska makasi valveilla yöt hänen vierellään.

”Se kuolee.”

Soittajan ääntä oli aina vain hankalampi kuulla. Lauseen loppu haipui johonkin. Salwa veti henkeä ja karaisi itsensä puhumaan vakaalla äänellä. Kuulosti siltä kuin jokin olisi vaimentanut linjaa, kuin soittaja olisi pitänyt kättään puhelimen päällä. Joskus ihmiset tekivät niin, kun eivät halunneet tulla tunnistetuiksi.

”Mistä sinä soitat?”

Soittaja puuskutti. Salwa halusi antaa miehen tasata hengitystä, mutta tämä jatkoi puhumista.

”Jos ette tuu, se kuolee. Se kuolee, kuuletko sä? Kuolee.”

”Rauhassa, rauhassa. Hyvä. Me autamme teitä. Missä sinä olet?”

”Förschle... Förschle...”

Salwa ei vieläkään ymmärtänyt, mitä soittaja halusi sanoa. Hän näki päivystyshuoneen istumapaikaltaan, että ulkona satoi lunta. Linjalta ei kuulunut tuulen ääntä, mutta kuulosti siltä, että soittaja oli ulkosalla.

”Mistä kohtaa hän vuotaa verta?”

Salwan rauhallisuus näytti tepsivän, koska soittaja lakkasi huohottamasta. Kirkkaasta äänestä sai paremmin selvää. Ja itkusta. Salwa kuuli, että soittaja itki yhä. Silloin hän ymmärsi. Soittaja oli lapsi.

”En mä tiedä... päästä, se on, se on päässä. Sitä on ammuttu ja se kuolee, teidän pitää tulla. Mä... se... sitä on ammuttu päähän.”

Salwa vilkaisi vieressään istuvaa työkaveria. Mies katsoi häneen ja rypisti otsaansa. Soitto ei ollut pilaa. Salwa nyökkäsi kehottaen työkaveria tulemaan kuulolle puheluun.

”Kuuntele minua”, Salwa sanoi. ”Ihan rauhassa vaan. Me autamme teitä. Mutta on tärkeää, että pysyttelet rauhallisena. Kuuletko? Voitko kertoa, missä te olette?”

”Mä oon...” soittaja sanoi ja itku yltyi. Ääni kuului kuitenkin aiempaa selvemmin. ”Se on leikkikentällä siinä Rönnvikenin golfradan vieressä. Mä en tiedä sen kadun nimeä, siinä on joku päiväkotia. Oisko Förskolevägen? Se makaa keinujen luona Vårstigenin puolella. Se istui keinussa ja sitten... nyt se makaa maassa.”

Salwan työkaveri oli yhdistänyt poliisin kuuntelemaan puhelua ja päivitti tilannetta poliiseille soittajan kuulematta sitä. Sen vähän mitä he tiesivät. Poliisin alueviestikeskus sijaitsi samassa rakennuksessa, kaksi kerrosta alempana. Salwa oli yrittänyt selittää miehelleen, millainen koneisto käynnistyi, kun hän sai kiireellisimmän luokan hätäpuhelun.

”Se on kuin muurahaiskeko. On syyttäjä, tutkijat, kasaataan tiimi, otetaan yhteyksiä keskuksiin. Minä puhun siinä yhden ihmisen kanssa, mutta taustalla alkavat kaikki rattaat pyörähdellä, yksi toisensa jälkeen, eikä minun tarvitse tehdä mitään.”

Mies oli nälvinyt.

”Oletko osa sitä muurahaiskekoa vai oletko kellokoneiston ratas? Ei kai muurahaiskeossa ole mitään rattaita? Ja tietävätkö ne siellä keossa, että sinä olet kuningatar?”

Rönnvikenin leikkikenttä oli Salwalle tuttu. Sinne oli vain parin kilometrin matka vuokratilasta, jossa Salwa asui miehensä ja heidän kaksivuotiaan tyttärensä kanssa. Hän oli käynyt siellä useita kertoja. Salwa rykäisi. Oli tärkeää saada luotua aito yhteys soittajaan.

”Kuule. Tarvitsen nyt sinun apuasi. Hengitä...”

”Mitä vittuu, ei, nyt turpa kii, en mä tiedä, teidän on mentävä sinne, saatanan...” soittaja yltyi taas huutamaan.

”Oletko lähtenyt paikalta? Voitko kertoa, mitä on tapahtunut?”

”Anna sä sen olla. Voit painua... turpa kii.”

Ääni oli taas hysteerinen. Vaikka poika olisi ollut paikalla, hän ei olisi osannut antaa paineluelvytystä, ei siinä kunnossa. Salwa puhui niin lempeästi kuin pystyi.

”Me autamme sinua ja kaveriasi. Sehän on sinun kaverisi?”

”Tä? Mitä vittua sä puhut? Et puutu saatana siihen. En oo siellä. Se makaa siellä, ei muuta. Tuutteko vai ette?”

”Luuletko, että voisit mennä takaisin kaverisi luo ja tarkistaa, hengittääkö hän? Ambulanssi on tulossa, lupaan. Mutta sillä välin tarvitsen sinun apuasi. Mitä luulet, voitko...”

Poika katkaisi puhelun. Se oli siinä.

Salwa vetäisi henkeä. Sulki silmänsä, laski hitaasti neljään ja vei käden vatsalleen. Hän kuuli, miten asiaa vietiin keskuksessa eteenpäin. Jatko laskemista. *Viisi. Kuusi. Seitsemän. Kahdeksan.*

Vatsa kasvoi sillä kertaa nopeammin. Salwalla oli päällään miehensä farkut ja istuessaan hän piti nappeja auki,

pusero kätki sen. Jos hän ei nojannut taaksepäin, maha painui liivien kaaritukea vasten. Hän toivoi, että olisi voinut käydä töissä pyjamassa. *Yhdeksän. Kymmenen.*

Hän hieroi rintakehäänsä, jotta saisi paineen tunteen häviämään. Toisella kädellä hän naputteli näppäimistöä saadakseen selville, mistä numerosta puhelu oli tullut. Numero oli tuntematon.

Rönnvikenistä tulevat hälytystehtävät olivat epätavallisia ja niissä oli useimmiten kyse sydäninfarkteista, nuorten huumeyliannostuksista ja alkoholimyrkytyksistä tai paniikkikohtauksista, joita luultiin sydäninfarkteiksi. Salwa ei muistanut kertaakaan ottaneensa vastaan ilmoitusta ammutusta ihmisestä.

Jos rönnvikeniläinen nuori on ammuttu, Salwa ajatteli, pääministeri tulee paikalle sytyttämään kynttilän ja pitämään puheen.

”Olemme Lilla Grängsårdetin kohdalla. Ambulanssi ehtii perille parissa minuutissa.”

Salwa seurasi hälytystehtävän viestiliikennettä, kunnes hänelle sanottiin, että hän voisi jättäytyä pois linjalta. Kun kuulokkeissa hiljeni, hän riisui laitteen ja laski sen eteensä valvomopöydälle. Työkaveri kääntyi Salwan puoleen ja laski kätensä tämän käsivarrelle.

”Käy ottamassa kupponen teetä.”

Salwa sulki silmänsä ja nyökkäsi kiitollisena. Hän voisi mennä vessaan ja riisua liivit. Ehkä sitten olisi helpompi hengittää.

Henkilökunnan keittiössä oli puoli pannullista kylmää kahvia. Salwa täytti vedenkeittimen ja kaatoi veden pois huuhdellakseen säiliöstä kalkkirenkaat mutta ei jaksanut tiskata keitintä. Hän nappasi kuppinsa, pudotti sinne teepussin ja

nojasi tiskipöytään odottaessaan veden kiehumista. Pöydässä oli marsipaanikakun jäänteet, joku oli täyttänyt vuosia. Hän nielaisi työntääkseen kuvotuksen tunteen syrjään.

Kun vesi kiehui, Salwa täytti kuppinsa. Hän jäi seisomaan kuppi kädessä, puhalsi teehen mutta ei maistanut.

Työkaveri ilmaantui keittiöön. Mies näytti vakavalta.

”Uhri löytyi keinujen luota makaamasta mahallaan.”

Ammuttiinko uhri keinuessaan?

”Minkä ikäinen?”

”Varhaisteini.”

”Kuollut?”

”Ei tietoa.”

Työkaveri laski taas kätensä Salwan käsivarrelle ja näytti surulliselta. Aivan kuin Salwa olisi kaivannut myötätuntoa.

”Sen täytyy tuntua kamalalta”, työkaveri sanoi. ”Ihan kamalalta.”

Salwa nyökkäsi.

Eikä se edes sattunut Våringessa, Salwa olisi halunnut sanoa. Miksi siis minua pitää sääliä enemmän kuin sinua?

”Niin”, Salwa tyytyi sanomaan. ”On se kamalaa.”

LÄHIÖSSÄ ON HELPPO KUOLLA, MUTTA VAIKEA ELÄÄ.

Kun 14-vuotias Billy ammutaan leikkikentälle,
jo muutaman tunnin kuluttua hänen paras
kaverinsa Dogge haetaan kuulusteluun epäilyinä.

Billy on yrittänyt irtautua jengistä ja se vaikuttaa
motiivilta tekoon, joka näyttää tilausmurhalta.

Kun kukaan ei puhu poliisille, menee rikoksen
ratkaisemiseen liikaa aikaa. Ja kun koston kierre
pääsee vauhtiin, kaikki ovat vaarassa.

Persson Gioliton romaani yhteiskunnan
unohtamasta lähiöstä on armoton.

”On kirjoja, jotka ovat niin vahvoja, ettei niitä
voi vastustaa. Tämä on sellainen kirja.”

Aftonbladet

		
www.johnnykniga.fi	84.2	978-951-0-49088-4